

Dzieje wsi Kucborek

Autor: Halina Karaś

{smoothgallery image=F6466.jpg&caption=Stary dworek w Czumsku Małym&title=Stary dworek w Czumsku Małym}Kucborek to wieś w historycznej ziemi chełmińskiej o kilku nazwach: Kucbork, Kucborek, Kuczborek albo Papowo, niem. Paulshof. W Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich odnotowano wieś jako Kuczborek albo Papowo „wolne sołectwo do biskupiego Papowa należące” w powiecie toruńskim na granicy ówczesnego powiatu chełmińskiego. Wieś należała wówczas do parafii papowskiej, w Papowie też znajdowała się najbliższa szkoła, najbliższa poczta była w Chełmży. Nazwa wsi może wywodzić się od wcześniejszej prawdopodobnej niemieckiej nazwy *Kutzburg (utworzonej od niemieckiej nazwy osobowej Kutz z drugim członem -burg, częstym w niemieckich nazwach miejscowych). Znana jest jednak tylko w postaci spolszczonej Kucbork z 1725 roku, Kucborek lub Kuczborek z lat późniejszych. Kucborek z pierwotnego Kucbork mógł powstać w wyniku skojarzenia drugiego członu -bork z wyrazem polskim borek (od bór) lub „ co bardziej prawdopodobne „ skojarzenia wygłosowego -k z polskim przyrostkiem -ek. Kucborek liczył wówczas, tj. pod koniec XIX wieku, 4 domy i 68 mieszkańców, w tym 36 katolików i 32 ewangelików. Od 1877 roku do odzyskania przez Polskę niepodległości nosił niemiecką nazwę Paulshof. {smoothgallery image=F6467.jpg&title=Ruiny zamku krzyżackiego w pobliskim Papowie Biskupim&caption=Ruiny zamku krzyżackiego w pobliskim Papowie Biskupim}Kucborek to wieś, której losy wiążą się z pobliskim Papowem Biskupim i całą ziemią chełmińską. Papowo po raz pierwszy zostało wspomniane w źródłach pisanych w 1222 roku. Krzyżacy wybrali je na siedzibę administracyjną, tworząc w latach 80. XIII wieku tu Komturę Papowską i budując zamek ukończony na przełomie XIII i XIV wieku. Po II Pokoju Toruńskim obszar dawnej komturii powrócił w granice Królestwa Polskiego. Papowo i okolice wchodziły wówczas w skład dóbr królewskich jako starostwo papowskie. W 1505 roku Papowo z podległym mu okręgiem król Aleksander Jagiellończyk nadaje biskupowi chełmińskiemu Mikołajowi Charapickiemu i odtąd wchodzi w skład dóbr biskupów chełmińskich. Po rozbiorach obszar ten przypada Prusom, a rząd pruski skonfiskował dobra kościelne, w tym klucz papowski. Papowo wraz z Kucborkiem i całą ziemią chełmińską wraca do Polski po odzyskaniu przez nią niepodległości w 1918 roku. Źródła: Nazwy miejscowe Polski. Historia. Pochodzenie. Zmiany, pod red. K. Rymuta, t. V, Kraków 2003, s. 444. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. IV, s. 840. <http://www.papowobiskupie.win.pl/> Fotografie: Piotr Wysocki